

In memoriam Kádár Pál

Kedves Pali Bátyám! Rendhagyó módon akarok Rólad emlékezni. Tudod, 2006-ban egy albumot szeretttünk volna Neked összeállítani. Abba készült el ez az írás.

Közös képünkre nézve

...most, hogy megtaláltam egyik elsős irodalomkönyvemben egy közös képünket, engeddd meg, hogy beszéljek Neked a „régis szép időkről”! Lám, a képen a karcagi gimnázium, a vén iskola régi tanári szobájában vagyunk. Az ódon falon egy régi, koromfekete olajfestmény lóg, de a fotón már csak az alja látszik. Az „elvágtat” festmény alatt rácsos naplótartó. Majd a falban, mögöttünk ajtó nyílik a könyvtárba. A kép előterében *Mi vagyunk* a központban. Ott állunk jókedvűen. Jól érezzük magunkat, kedves Pali Bátyám. *Nevetgélünk valamin*. Talán Te mondhattál egy jó sztorit vagy egy élcet, hiszen rám nézel, mintha várnád rajtam a hatást.

A „jelenetet” alighanem a csendes szavú Katona Miska kapta le, mert ő volt akkoriban az iskola fő-fő fotósa. Az sem lehetetlen, hogy ő mondott nekünk valamit, hogy mosolyra fakasszon bennünket. Olyasmit talán, amit az ügyes fényképészek szoktak mondani a gyerekeknek: „Most röpül a kismadár”, vagy: „Most ugrik a majom a csöbbe.” Rá illene, ha azt mondta volna. Ki nem tudom találni, min derülhettünk *akkor*. *De nevetünk*: Te, kedves jó Pali Bátyám, a sajtós, Tersánszky Józsi Jenő-s, Kakuk Marci-s huncutsággal, én, mint „kárvallott”, valami enyhe ráhagyással. Rajtam hófehér köpeny volt, mert akkoriban még mindannyian, Te is, munkaköpenyben tanítottunk.

Csak a rendszerváltás, 1990 után jött be a flanc, és került le rólunk az „uniformis”. Akkor lettünk annyira „nyitottak”, hogy megvessük azt az „egyéni séget gúzsba kötő” egyöntetűséget. Levetettük magunkról, mint a kígyó a bőrét. Szabadok lettünk, és elhagytuk - a gyerekek és a nevelők egyaránt - az egyébként praktikus viseletet. Pedig praktikus volt, leginkább azért, mert eltakarta a sokféle szegénységet. Rajtad zakó volt. A zakón ott világított a Nálad elmaradhatatlan iskolajelvényünk. Jelezve, mennyire ragaszkodtál a hagyományokhoz. Sőt, tüntetően, konzervatívan voltál büszke az iskoládra. Te akkor éppen valahonnan jöhettél, vagy mehettél valahova. De összeálltunk egy pillanatra *nevetni*. *Nevetünk*. Mert mindig szerettem a humorodat, a jó, nem áporodott, hanem ízes történeteidet, pletykáidat. Mert Te mindig mindenkiről mindent tudtál. Szerettek érte a kollégáid. De - nyilván más okból - nagyon-nagyon szerettek Téged az egykor volt tanítványaid is! Györfi Miska, aki a Zádor úti Általános Iskolába járt elébed, épp a minap mondta ki nagyon komolyan feletted a szentenciát: „*Jó tanár volt a Pali. Megértő. Én szerettem.*” Körmendi Lajos tanítványod, az író is felnézett Rád a Zádorban. Később meg egyenesen követendő példának nevezte a munkamániádat, amikor festeni kezdted, mondván, hogy Te a művészettel le tudod győzni a betegséged. Én még láthattam is: határtalanul ragaszkodtál a tanítványaidhoz, majdnem rajongtál értük; külön-külön, még a hóhányókat is kivétel nélkül védted, hogyha bajba kerültek, hogyha kellett! Ez a régi kép, amin Te meg én rajta vagyunk, 1974 szeptemberében készült. Talán éppen szeptember 11-én, a születésnapomon. Akkor én még csak harminckét éves voltam. Éppen feleannyi idős, mint most. De Te is fiatalosan, legényesen állsz mellettem. Pedig akkorra már leérettségizett a lányod, Icike. Ő '73-ban

végzett. Én voltam a magyar- történelemtanára. Jól emlékszem, Icike az írásbelin felmentett volt magyar nyelv és irodalomból, hiszen mind a négy éven át mindig csak csupa jelese volt év végeken. Természetesen, kitűnően ért. Ahogy el-elnézegettem ezt a vidám fotót, eszembe jutott, Pali, hogy milyen sokat is dolgoztunk *Mi együtt*. Én - a szaktárgyaimnál fogva - irodalmi műsorokat írtam és tanítottam be. Te a dekorációkkal segítettél engem. 1983-ban én „kitaláltam” az irodalmi képmontázst. A tanulók szövegre - például versekre - képeket vagdosztak össze: a nyelvi képi hangulatra képzőművészeti képi hangulatot kerestek, részben a Te segítségével. Te voltál az a rajztanár, aki a diákalkotásoknak fórumot adott az öreg iskolánk, alma materünk lépcsőházi falain. És igen-igen büszkék voltunk a fantáziafejlesztő tetteinkre! Így készült el az Ady-, a Csokonai-, a Homérosz-tabló például, és én 1989-ben még a *Magyartanításban* is hírt adtam a közös munkánkról. Most, a közös képünk láttán jó volt gondolni ránk, jó volt vallatni a múltat. Öllelek a régi kollegiális szeretettel, és nagyon kérek: vigyázz Magadra!

Végezetül még, kedves jó Pali Bátyám: elárulom, egy évvel ezelőtti, iskolai festészeti kiállításodon, amelyet Györfi Sándor szobrászművész, a tanítványod nyitott meg, megláttam azokat a csodaszép, *fehér izzású, tisztaságot vágyó-sugárzó* krizantémjaidat. Megértettem a nekünk szóló üzenetedet.

Én is kívánok Neked és Szeretteidnek - minden ünnepeken és minden hétköznapokon egyaránt - még lehető minden jót, erőt, egészséget; jó kedélyű, nevető vidámságot. *Olyan világot, ahogyan azt Mi akkor, a közös képünkön még hisszük és „látjuk”*, kedves Pali Bátyám, drága jó öreg Barátom.

Karcag, 2006. október 3-án, kedden.

Rideg Pista

Kedves Pali Bátyám!

Most én ezennel a régi tanártársaid nevében is elbúcsúzom Tőled. Mindig nagyon jó ember voltál: nyugodjál békében, harmincéves betegséged után, a kun karcagi földben! Emlékedet mi, a társak, valamint az egykori tanítványok, nem feledjük sohasem.

Karcagon, 2017. április 14-én.

Rideg István